

RODOLJUB.

Izhaja vsak četrtek ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Naše vseučilišče.

Predlog, ki so ga vsi jugoslovanski poslanci stavili zastran ustanovitve vseučilišča v Ljubljani, je prišel dne 6. decembra na razpravo.

Zgodilo se je s predlogom tako, kakor smo pričakovali. Predlog je bil odklonjen. Razmere v državnem zboru so take, da na sprejetje tega predloga sploh ni bilo misliti, ali razprava nas je vendar silno razočarala.

Nemci so nastopili s silnim sovraštvom in zaničevanjem. Surovo in z napuhom so zastopali stališče, da so Nemci gospodarji v državi, Slovenci pa da smo hlapci, ki nimamo nobene pravice do samostojnega življenja.

Tudi vlada je pokazala, da neče ugoditi naši zahtevi, dasi Slovenci ravno tako plačujemo krvni in denarni davek, kakor drugi narodi. Vladna izjava nas je prepričala, da v naši državi nimamo ničesar pričakovati, in da dosežemo tudi to, kar nam je za življenje najbolj potrebno, samo potem brezobzirnega boja.

Upali smo, da dosežemo Slovenci vsaj moralčno zmago, pa tudi to se ni zgodilo. Poljaki so glasovali proti našemu predlogu, Hrvatje so sicer za predlog glasovali, govorili pa so proti njemu, a kar nam je največ škodovalo, to je bil dr. Šusteršič. Ta človek je postal nemogoč, odkar se je v državnem zboru in pred sodišči obsodil zaradi slavne žindre. Pa vendar se je drznil zopet govoriti in sicer ravno pri razpravi o vseučilišču. Nemci so ga obsuli s celo ploho psov. Klicali so mu: »Vi ste šuft, Vi ste ovaduh, Vi ste ničvrednež! Ustrelite se! Vi ste rekli, da se ustrelite, če bo višja sodnija potrdila Vašo obsodbo zavoljo žindre! Zakaj se ne ustrelite? Pojdite v kuhthaus govoriti.« — Seveda je žindre in še drugih psov kar mrgolelo in so sploh nemški poslanci na vse načine pokazali, da Slovence največ zaradi tega zaničujejo, ker imajo dr. Šusteršiča za poslanca.

Kakor rečeno, nismo upali, da koj prvič zmagamo s predlogom za vseučilišče, gotovo pa bi dosegli velik moralni uspeh, če bi ta slovenska nesreča, dr. Šusteršič, ne bil silil v ospredje. Klerikanci so sami silili, naj Šusteršič ne govori, a silili in prosili so zastonj, dr. Šusteršič ni odnehal in tako se nam je zgodil popisani škandal.

Slovenski visokošolci na Dunaju so bili priča te razprave. Videli in slišali so sami, da je Šusteršič vse nesreče kriiv. Vsled tega so mu javno izrekli svoje zaničevanje, ga pozvali, naj odloži svoj mandat in prosili tudi vse poštene slo-

venske rodoljube, naj združijo vse svoje moči, da iztrgajo slovensko zastavo umazaniam rokam dr. Šusteršiča.

Žage Antona Bonaventure.

Iz Gornje savinske doline.

V naših hribih je bilo, kakor po vsem Slovenskem, še pred 50 leti veliko lepe hoste. Veliko hoste pomeni v narodnem življenju dosti. Hoste uravnavajo vremena, potrebno ulago. V velikih hostah se zaraste mah, ki deževnico dolgo drži in tako potrebno ulago dela, da prihaja dež v rednih časih in mirno, pohlevno. Zrak se ne shladi pri obstoju večjih host in toča v istih krajih nima doma. Zemlje hud naval ne more odprati v gozdnem svetu. Reke ne naraščajo v deževju močno, ker hostna, trdno zvezana zemlja zapreči, da potoki hitro naraščajo ter škodo drugi kmetski zemlji delajo, da reke ne prestopijo bregov, odvzemši na široko kmetsko zemljo in rast na njej. Letos smo videli, koliko škode je Savina, Sava ali Drava napravila.

Kmetija brez hoste ni nič vredna. Ako mora kmet les, drva kupovati, je z njegovimi dobički drugega dela slaba. Kmetska peč veliko drv rabi, kotelj za kuho svinjam tudi. Slama je dobra za rezanico. Nasteljo mora kmet dobivati iz hoste. Hosta gnoji tudi polje. Na Slovenskem so bile doslej hiše na kmetiji po večjem lesene. Zdaj jih dela kmet, ker ni toliko lesa, iz kamenja in opeke. Vendar je treba še dosti lesa pri kakem zidanju. Najdražje pridejo lesene sestavine hiše ali hleva. Pogovi in kozolci morajo biti leseni. Mrva mej zidovjem sprhni. Vsako leto je v njem dosti škode in živina ni prav zdrava. Konjev se rada nadušljivost prime, goveje živine želodčni katari in plučne bolezni ter krvomočnost. Kmet rabi les za raznovrstno svoje orodje. Hoste so pa tudi hranilnice. Ako velika sila pritisne, vzame se kaj iz nje, proda, in dobi denar. Prebivalci okolo večjih host so bolj svežega duha, kakor kmeti čistih poljskih vasi. Res, da hriblan slabše živi, kakor kmet nižave, tolstega polja. Ali ta je razvajenejši, mehkužnejši, manj varčljiv, in če mu sreča ni mila in pride na kant, je nesrečno bitje, ki se ne vé kam deti. Hriblan, hostni človek ne pride lahko na kant in v vsej nesreči ohrani ravnotežje v bridkostih življenja. Hriblan, hostnik je vesele narave. Stepe se rad. Ali on da narodu večkrat prav nadarjeno glavico v šolo. Poljanec je rad brezsrčen skopuh.

S tem smo označili dobrote gozdov. Starejši ljudje še pomnijo čase, v katerih je bilo na Slovenskem polno lepих host.

Ako ti danes pogledajo po našem svetu, se morajo zjokati. Oko nima več lepote naših krajev gledati, katere so obrobjevali temni gozdovi in hostna hranilnica, ta dobrotnica je šla iz dežel. — Kmet je prišel iz tlakarskih časov ubog na svojo, tlake prosto lastnino. Moral je kje denar dobiti, da si uravna bajto in hleve, da si pripravi fundus. V to svojo hranilnico, v hosto je posegel. Veliko hoste ni dobil slovenski kmet iz odvezninskega uravnavanja. A še te je prehitro sekal in prodajal les iz njih. In tedaj, pred 50, 30—20 leti, les še ni imel prave trgovske vrednosti. Železnice, parobrodi, svetovni trg so šele pripravili višjo ceno. A sedaj ni kaj prodati, ker je že prej šlo. Tolažilo se je: bo že zopet zraslo. Pa ni. Vse povprek se je sekalo, nič sproti zasajalo, nič puščalo v teh hranilnicah. In šel je mah iz host; navali so vzeli seboj dobro hostno zemljo. Ne more rasti.

Savinska dolina je imela nekoč bogatijo jelovega in smrekovega lesa. Naši plavičarji so veliko te bogatije splavili po Savinji in Savi v južne kraje. Pomagalo si je pri tem marsikatero gospodarstvo na dobre noge. Žage so imele vedno dosti dela in naši kmetje so poleg svoje kmetije in živinoreje zaslužili precej denarja. Ali preveč so naši ljudje hrepeneli po zlatu, preveč so sekali svoje hoste.

Kdor je videl krepke naše močé in žené pred 30 leti in ako danes pogleda okolo po njih, bo žalostno vprašal: kam so prešli ti lepi ljudje Savinčani? Morda je bil v savinski dolini najlepši slovenski ljud. Polk, ki je iz naše doline dobival rekrute, je štel mej najlepše, je pa tudi bil člen »železne brigade«, kakor je general Khun nazval hryaški, dolenje štajerski in kranjski regiment. Ženstvo je je bilo lepota. Ob posebnih češčenjih y Petrovčah je bilo snidenje, tekmovanje lepotic Savinske doline; najizbirčljivi slikar bi tukaj našel večje število žensk, ki jih slikarji zovejo: »altarne podobe lepote«.

Hosta je šla in lepo vzraščena Savinčan in njegova žena ali dekle so šli ž njo. Mesto hoste so si v nižavah s hmeljem pridobili sredstvo, da morejo še obstajati. A v gorovju je pri kraju s prejšnjo veselostjo in zadovoljnostjo. V Ameriko se izseljujejo kmetje naših gorá in ženstvo za njimi.

Vse to smo zapisali v poduk bralcev »Rodoljuba«, pa tudi v poduk prezvišene knezoškofa Bonaventure na Kranjskem. Velike gozde lasti ljubljanska škofija v Gorenjem gradu v Savinski dolini. Razni ljubljanski škofje so v manjših množinah prodajali plavičarjem les iz teh host. Sto in sto rodbin si je s tem pri-

služilo toliko, da je bilo na kmetiji izhati. Škofova blagajna je imela zraven tega trajne dohodke. Hoste so se racionalno sekale, ne preveč naenkrat. Dorasti je moglo kaj višje mladik. Hostna zemlja e tako ostajala zvezana in rodovitna. Škof Jeglič je pa začel, uprav kakor najhujši kapitalistični podvzetnik, ki hoste kupuje v svrhu špekulacije, sekati v navedenih hostah. Kakor se je že poročalo, prodal je laškemu podvzetniku veliko lesa, ki z veliko parno žago dela in s tujimi delavci. V par letih bo šla tudi ta hranilnica. Dosti slovenskih rodbin, ki bi leta in leta imele zaslužek, gleda tožno po tem kapitalističnem podvzetju ljubljanskega škofa.

Ljubljanski škof rabi denar, veliko denarja; on zida v Št. Vidu na Kranjskem velika poslopja, v katerih hoče usužniti učečo se mladež slovenskega naroda. To so znani »škofovi zavodi«. Ta škof trdi, da je krščanski socialista. — Za konsumne štacune je zelo vnet. Res jih bode treba. Revni smo, še revnejši postanemo, kadar še ta zaloga gozdov v Gor. Gradu pod sekiro pade. Bo res treba štacune, ki bo revežem sladkor in kavo dajala. — Pa zastonj, knezoškof Bonaventura, zastonj; kaj bo revež brez zaslužkov plačevati mogel?!

Politični pregled.

Državni zbor razpravlja sedaj o začasnem proračunu za prve tri mesece prihodnjega leta. Ministerski predsednik je zagrozil, da se odpravi ustava, če drž. zbor ne bo hitreje delal, to se pravi, dovoljeval — novih davkov. Pri razpravi o vseučilišču v Ljubljani sta poleg Šusteršiča govorila dr. Ferjančič in dr. Ploj. — Zdaj pride na vrsto zakon o kmetijskih zadrugah.

Vojna v Južni Afriki se krepko nadaljuje. Angleži sicer prikrivajo svoj položaj, kolikor morejo, ali toliko se vendar vé, da se jim jako slabo godi. Burski voditelji izjavljajo, da imajo dovolj orožja, streliva in živeža, da lahko vojno še pet let nadaljujejo. Angleži izvažajo zdaj na tisoče konj v Južno Afriko, iz česar se sklepa, da se na kaj posebnega pripravljajo.

Dopisi.

Izjava slovenskega dijaštva. Slovenski dijaki poslancu dr. Šusteršiču.

Jednoglasno pripoznavajo Slovani in še posebej Slovenci nedogledno važnost vseučilišča v Ljubljani.

Govoril je ves narod in pozval svoje zastopnike v državni zbornici, da tam ponovijo zahtevo narodovo.

Pričakovali so interesovani krogi, da to idealno vprašanje prednese državni zbornici zastopnik slovenskega naroda, ki je neomadeževan, ki je zmožen i po svoji osebi dati najboljšo poročtvo za vspehe.

Toda vse nas je prekanil poslanec dr. Šusteršič: navzlic odporu pri svojih tovariših, navzlic pozivu jugoslovanske dunajske akademiške mladeži, — da naj z ozirom na svoje stališče v parlamentu izza 1. maja t. l. prepusti predlog drugemu slovenskemu poslancu, ker inace stavi idealno našo zahtevo v nevarnost; navzlic vsemu temu izzlorabil je to

naše najvišje vprašanje v politično rehabilitacijo svojega parlamentarnega položaja, postavil na kocko svojo osebnost in univerzo v Ljubljani!

Skrajno ogorčeni nad takim podlim postopanjem poslanca dr. Šusteršiča, s katerim se je drznil oskruniti našo svetinjo, s katerim je, zlorabljač jo za poskus vstajenja svoje osebnosti, oškodoval dobro stvar, — izražajo mu podpisani slov. akademiki svoje zaničevanje, najostreje obsojajoči tako podlo, egoistično umazano ravnanje.

Slovenski dijaki protestujejo v interesu svete, narodne stvari proti temu, da se narodni interesi po justificirani osebi izpostavljajo nevarnosti, protestujejo proti temu, da nastopa poslanec dr. Šusteršič v imenu slovenskega naroda in pozivlja dr. Šusteršiča, da, ako ima še kaj časti in domoljubja v sebi, konečno vendar žrtvuje svojo osebnost domovini!

Konečne pozivljajo slovenski dijaki vso slovensko inteligenco, da zagreni takemu značaju vse intrigue, da se očisti te sramotne pege pred svetom in javno izrazi, da je ni volja, i nadalje prepuščati svoje borilne zastave nečistim rokam — pridružujoča se našemu manifestu.

Na Dunaju, dne 7. grudnia 1901.

Slovenski visokošolci.

Domače in razne novice.

Zaradi častikraje obsojen. V petek in v soboto se je vršila pred ljubljanskim porotnim sodiščem kazenska obravnava proti urednikoma duhovniškega lista »Slovenca«, namreč proti duhovniku dr. Evghenu Lampetu in Janezu Rakovcu. Proti njima je bilo podanih pet tožb. Tožili so vsi ljubljanski občinski odborniki, katerim je duhovniški list očital, da sleparijo z občinskim denarjem ter obetal, da jim dokaže resnico svojih dolžitev, potem župan Hribar, državni poslanec dr. Tavčar, njegova žena in članice slovenskega ženskega telovadnega društva. Kakor rečeno, je »Slovenec« pač obetal, da dokaže vse to, kar je pisal o tožiteljih. Ko pa se mu je dala priložnost, da to stori, ko se mu je dala priložnost, da svoje politične nasprotnike uniči, tedaj je pa duhovniški list zlezel pod klop. »Slovenec« se sploh ni upal nastopiti dokaza resnice ker je vedel, da ne ene svoje besede ne more dokazati, da je bilo vse, kar je pisal, nesramna laž in grdo obrekovanje. Obravnava je bila zelo zanimiva in je izkazala vso nesramnost in obrekljivost duhovniškega časopisa »Slovenca«. Porotniki so izrekli, da sta duhovnik Lampe in Rakovec kriva, da sta tožiteljem kradla čast in poštenje in je sodišče vsled tega obsodilo duhovnika Lampeta na tisoč kron kazni, Rakovca pa na 100 kron, ker so tožitelji sami prosili, naj se da Rakovcu mila kazen, češ, saj je on samo orodje duhovnikov.

Klerikalna zavrženost. Koncem novembra sta »Slovenec« in »Slov. List« presenetila javnost z velikim razkritjem. Obelodanila sta neki »načrt liberalnega

navodila«, o katerem sta rekla, da sta ga po srečnem slučaju dobila v roke. Ta načrt se nam je zdel tako otročji, tako neumen, da se nam še vredno ni zdelo, ta klerikalni švindel le omeniti. Kdor ima količkaj soli v glavi, je moral v naprej vedeti, da je ta načrt od konca do kraja izmišljen. Seveda se ljudem, ki s takimi sredstvi delujejo, pljune v obraz, ali pri naših klerikalcih se sploh deluje s takimi sredstvi, z lažmi, z obrekovanji in s podtikanjem. Zdaj pa so jeli klerikalci ta izmišljeni načrt izkoriščati celo po shodih in sicer je s tem začel častivredni dr. Brejc. V očigled temu izjavljamo slovesno, da se napredna stranka ni nikdar bavila s kakim takim načrtom, da ga ni nikdar sestavljala, da je torej popolnoma izmišljen. Klerikalna stranka, oziroma škofovo glasilo vedoma laže, ko trdi, da je bil izdelan kak načrt. Opraviti imamo torej z jedno tistih duhovniških lopovščin, ki so provzročile, da je politikujoč duhovnik danes najbolj zaničevan človek v deželi. Doživeli smo podobnih stvari že vse polno. Ravno minuli petek in soboto se je pečalo porotno sodišče zopet s celo vrsto takih zavijanj, lažij, podtikanj in obrekovanj. In potem se škof še čudi, da so se udomačili izrazi kakor »farški lump« ali »laže kakor far« itd. itd. Obžalujemo iskreno, da v vsem, kar so duhovniški listi doslej pisali, ni prav ničesar, kar bi moglo služiti kot podlaga tožbi, tako da bi klerikalci imeli priliko, svoje trditve dokazati pred sodiščem. Seveda bi v tem slučaju zopet zlezli pod klop. Vzlic temu pa bo ta stvar prišla na razgovor. Primerni kraj za to bo deželni zbor. Tam bo imel dr. Brejc priliko, pokazati ta načrt, a če tega ne bo storil, postane ta načrt zanj ravno to, kar je za njegovega pajdaša dr. Šusteršiča postala — žlindra.

Denarna in moralna kuga v Bohinju.

»Gorenjec« poroča: Neki star mož, po domače Tome, iz Studorja je imel hranilno knjižico z denarno vrednostjo 400 kron. Mož je zbolel in dal poklicati k sebi kaplana Oblaka, da bi ga pripravil na smrt in mu podelil smrtno popotnico. A kaplanu, kakor se pripoveduje, ni bilo toliko mar za bolnikovo dušo, kot za njegovo hranilnično knjižico. Prišel je baje dvakrat ter vselej zahteval, da naj mu izroči denarno knjižico, predno ga previdi; ali ker je ni dobil, je obakrat odšel, ne da bi potolažil bolnika v smrtnih težavah. Prišel je še v tretjič. Takrat pa je starček zaupil na kapelana: »Poberi se mi ven! Ako me nočeš ti previditi, poklical bom družega dunovnika. Hranilnične knjižice pa tebi ne dam, ker imam bolj potrebne svoje ljudi!« Nato je kapelan vendar odnehal in opravil pri bolniku svojo stanovsko dolžnost. To je stari Tome sam pripovedoval in tudi njegovi sorodniki vedo povedati o tem dogodku. Tome pa je že mrtev, in ko bi se srednjevaškega kaplana vprašalo, kako se je prepiral in pogajal za hranilnično knjižico, bi najbrž ničesar hotel vedeti o tem. Pa taki so skoro vsi kramarski duhovniki sedanjega časa. Še sodišča ne morejo verjeti njihovim prisegam. O hranilničnem uradovanju kaplana Oblaka se v Bohinju mnogo ne preveč pohvalnega pripoveduje; hranilnica je po kaplanu v tesni zvezi z bankrotnim

konsumnim društvom, za zemljeknjižno varnost izposojil ni dovelj skrbjeno in kapelan se pri sprejemu denarja kaj rad zmoti. Nekdo iz spodnje doline mu je izročil več stotakov za drugo osebo, a ko je potem doma pogledal v novo hranilnično knjižico, je opazil, da je kapelan dvesto kron premalo zapisal vanjo. Hitro je šel naznanit to zмотo kapelanu, kateri mu je zatrjeval, da ni mogoče, da bi se mu kaj tacega pripetilo. Ko pa vlagatelj le ni odjenjal, je kapelan začel preštevati hranilnični denar, med katerim je res nazadnje našel izgubljeni stotak. Neka ženica pa je za nujno potrebo vzela iz hranilnice kapelana Oblaka majhen znesek in kmalu potem ravno tisti znesek zopet vložila. Kapelan je bil v hranilnično knjižico pravilno zapisal, koliko denarja je bilo dvignjenega iz hranilnice da je bil ta denar zopet vložen, to je bil pozabil zapisati. Ženico je morala iti prositi, da je popravil to napako! S tem kapelanu Oblaku nočemo očitati nič hudega, ker zmoti se vsak lahko, vendar pa dvomimo, da bi bili ti dve edini pomoti, kateri je zagrešil v svojem denarnem zavodu. Zato pa hudomušni Bohinci trdijo, da je denar pri njem blizu tako varen, kakor klobasa, ki bi se dala shraniti — mački!

S Cola nad Vipavo se nam piše: V »Domoljubu« štev. 23 se je zopet zrepencil neki »kmet« — nad mano. Piše namreč: Sprejmi, dragi »Domoljub«, par vrstic od tvojega prijatelja. Že večkrat bi ti bil rad kaj poročal, pa nam kmetom — ne preostaja veliko časa za pisanje. Strašansko se veseli ta kmet — prihodnje občinske volitve, katere bodo imeli tukajšnji klerikalci, kakor on piše, prihodnjo spomlad. Vsi drugi imeli bomo občinsko volitev na Colu v septembru prihodnjega leta, in tako lahko dosežemo, da bomo imeli dva župana! Klerikalna stranka sevede onega »kmeta«, ki ima premalo, namreč samo po 24 ur na dan prostega časa za dopisovanje v »Domoljuba«. Veselejši časi, pravi dopisnik, bodo nastopili potem za nas, ko bomo imeli odbor in župana po svoji volji. Prav imaš dragi »kmet« — veselejši časi te čakajo, če nas Bog tako pozabi — da se bode z občinskim imetjem tako gospodarilo, kakor ko se je zidalo novo štedilno ognjišče v farovžu, in ko se bodejo delali občinski računi tako kakor v farovžu, namreč, da jih cerkveni ključarji kar po več let niti ne vidijo, še manj podpišejo. To je vzgledno gospodarstvo! Svetujem pa ti, dragi »kmet«, da se dobro pripraviš za agitacijo, da se ti ne bodejo zastonj cedile sline po teh »veselejših časih«, kajti — zora puca, bit će dana.

Vzorna policija nahaja se v Donaviču pri Ljubnem na Gorenjem Štajerskem. Pred kratkim bila sta tamkaj Slovenca Anton Berginjec in Ivan Tratnik zaradi javnega nasilstva proti policiji aretovana ter sta se radi tega morala pred okrožnim sodiščem v Ljubnem zagovarjati. Pri obravnavi pokazalo se je, da ne spadata obtoženca, ampak dotična policaja, ki sta ju aretovala, na zatožno klop. Berginjec in Tratnik bila sta vsled tega oproščena, pač pa se je začela proti trem policajem preiskava po § 381 k. z. Dne 3. t. m. vršila se je v tej zadevi pri okrajnem sodišču v Ljubnem obravnava, pri kateri sta pričel Berginjec in Tratnik do-

kazala, da so Berginjca že na potu k zaporu policaji suvali in pretepali, v zaporu ga je policaj Heschl suval sem in tje, mudal več zaušnic, ga vlačil za lase ter ga komečno z bikovco večkrat udaril. Vodja straže Graf tiščal mu je med tem usta. Drugo jutro prišlo je več policajev, med njimi tudi Graf in Polzer v zaporno sobico, kjer so Berginjca zopet pretepavali. Zdravniško spričevalo potrjuje, da so rane, ki jih je dobil Berginjec, mu bile prizadete od policajev. Ker policaji sami deloma priznajo, da so Berginjca pretepavali, bili so obsojeni in sicer: policaj Heschl na osem dni, Graf in Polzer pa vsak na pet dni zavora. — To so res krasne razmere in zanimivi dodatki k toliko hvalisani nemški kulturi.

Kdo bo škof v Trstu? Čuje se, da bo imenovan za škofa v Trstu sedanji poreško-puljski škof Flapp. Kakor znano, je Flapp odločen nasprotnik Slovencev in Hrvatov, ter je škofovsko oblast vedno in povsod porabljal v zatiranje Slovanov v svoji škofiji.

Ravnopravnost v cerkvi. »Edinost« beleži govorico, ki kroži v duhovniških krogih tržaških, da se odpravi slovenska propoved v župnih cerkvah pri Sv. Antonu starem in pri Sv. Antonu novem.

Deželnozborske volitve na Goriškem. Pri volitvi iz kmetijskih občin je napredna narodna stranka zmagala na Krasu, kjer sta bila izvoljena dr. Treo in Štrekelj. V goriškem okraju sta bila izvoljena klerikalca Berbuč in Grča, v tolminskem okraju klerikalca dr. Gregorčič in — Klavžar.

Odkrito pismo

g. Fr. Lekšet, župniku v Lučah.

V 15. številki »Našega Doma« z dne 5. t. m. ste izvolili priobčiti odprto pismo, naslovljeno na me.

Ta Vaš korak, da ste stopili vendar enkrat na bojišče z — odprtim vizirjem, pozdravljam z zadoščenjem, zakaj javne, dostojne polemike sem vedno vesel.

Evo Vam torej odgovora na Vaše odrpno pismo!

Iz Vaših izvajanj je razvidno, da je Vas tiskovna tožba, naperjena proti Vam, radi prestopka proti varnosti časti, silno razburila in razvnela. Čemu neki, ako ste v resnici docela nedolžen, kakor zatrjujete?

Da pa je sum popolnoma utemeljen zoper Vas, da ste pisali notico »Volitve in še nekaj« v 13. številki »Našega Doma«, spričuje jasno v Vaših rokah se nahajajoči sklep svetniške zbornice c. kr. okrožnega kot tiskovnega sodišča v Mariboru štev. Pr. VIII. 43/11, s katerim se zavrača Vaš protest proti uvedanju kazenske preiskave zoper Vas. Sicer sem Vam pa že 19. pr. m. izjavil na Vašo trditev, da niste pisali inkriminiranega članka, da odstopim od tožbe proti Vam, ako svojo trditev podprete s **častno besedo**. Tega pa niste hoteli storiti, češ, »da mi na tako zahtevanje niste dolžni odgovoriti«. In potem še mislite, da Vam bodem kaj verjel? Ali za »Slovenski List« še tudi niste nikoli nič pisali? Ali boste zanimali tudi to? Bodemo videli! Sicer pa sem že toliko izkuščen, da na proste trditve tudi duhovnikom nič ne verjamem, zakaj tudi ti znajo prav dobro — no recimo — prikrivati resnico. Da pa ne boste rekli, da trdim nekaj, ne da bi imel v to dokazov, bodem Vam navedel takoj ekla-

tanten slučaj. Kaplana Fermé-ta poznate! Ta je poslal lansko leto neki dobis »Iz gornje Savinjske doline« v »Slov. List«. Naključje pa je hotelo, da smo v Gornjem gradu že teden preje vedeli da prinese »Slov. List« dotični dopis in da ga je pisal kaplan Fermé. Jaz sem to docela pozitivno vedel in sem tudi g. Fermé-tu povedal v obraz; navzlic temu je on odločno vse tajil ter mi celo ponujal častno besedo; konečno pa se je le vdal in priznal, da je dotični dopis zares pisal on.

»Und die Lehr' von der Geschicht'?
Selbst dem Kaplane glaube nicht!«

Sicer pa bodite prepričani, g. župnik, da je meni popolnoma vse jedno, ali je pisal inkriminirani članek Markov France, ali pa. Šoštarjev Joža; meni ni za osebo, ampak za stvar. Uverjen sem pa, da bode zastor, ki še sedaj navidezno zakriva »neznanega dopisnika«, v najkrajšem času — pal. Pa recimo, da se to ne zgodi, vendar bom dobil navzlic temu za inzulte še popolno zadoščenje! Vedite, da že držim za »kravatelca« — hrabrega odgovornega urednika, ki je na mojo obtožbo takoj zlezel — pod klop, kakor s kropom polit kuže ter mi je jel ponujati od njega podpisano častno izjavo. Ne morem si kaj, da bi ne omenil pri tej priliki, da se je odgovorni urednik bajè strogo narodnega lista »Naš Dom«, na mojo slovensko obtožbo zagovarjal samo v **nemščini**, kar vzbuja v meni domnevanje, da ta urednik slovenskega lista ne zna slovenski, ali pa da se pred sodiščem sramuje slovenskega jezika, smatrajoč ga menda dobrim samo za predalo »Našega Doma!«

Oj ti ljuba narodna zavednost klerikalne gospóde, **kje si?! . . .**

Jaz sem Vam poslal dotično številko »Slov. Naroda«? G. župnik, to je laž! Vi ste sami pisali g. Kocbeku, da naj Vam pošlje dotične številke naprednih časopisov, ki se bodo bavili z razmerami v našem okraju. Nato Vam je g. Kocbek doposlal ono številko »Slov. Naroda«, ki govori o »confratrih«, ne da bi bil jaz s to pošiljateljvijo v kaki drugi zvezi, nego da sem g. Kocbeku prepustil na njegovo prošnjo dotično številko, ker on sam ni naročen na list. Torej sem Vam jaz poslal »Slov. Narod«? Mislim, če bi ga Vam hotel pošiljati, bi pač ne potreboval nobenega posredovalca!

Kar se pa tiče pranja »umazanega perila«, Vam bodi povedano, da se z naše strani tega prav nič ne bojimo. Le ven s »prangarjem«! Pa se dajmo z orožjem — »najtežjega kalibra«, bomo videli, kdo bode podlegel! »Sed, parochie questis est, kdo bo »umazan« — ti al' jest!« —

H koncu še pripomnim, da nisem voljan odstopiti od tožbe proti Vaši osebi. Da li ste pa Vi krivi ali ne, to pa ne bodem razsojeval jaz, ampak — sodišče.

V Gor. Gradu, dne 10. grudna 1901.

Rasto Pustoslemšek.

Loterijske srečke.

Gradeo , 7. decembra.	64, 78, 32, 66, 44.
Brno , 11. decembra.	86, 45, 61, 27, 41.
Dunaj , 7. decembra.	72, 66, 16, 53, 2.
Praga , 4. decembra.	10, 55, 18, 19, 2.
Lino , 30. novembra.	26, 80, 33, 4, 9.
Trst , 30. novembra.	78, 82, 31, 40, 47.

Tržne cene v Ljubljani

7. decembra 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	19	—	Špeh povejen, kgr.	1	60
Rež,	15	—	Surovo maslo, „	2	—
Ječmen, „	13	20	Jajce, jedno „	—	9
Oves, „	16	—	Mleko, liter „	—	20
Ajda, „	14	—	Goveje meso kgr.	1	30
Proso, „	16	—	Telečje „	1	30
Koruza, „	13	40	Svinjasko „	1	50
Krompir, „	4	20	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	—	20	Piščanec „	—	140
Grah, „	—	50	Golob „	—	40
Fižol „	—	30	Sen, 100 kilo „	7	—
Maslo, kgr.	2	40	Slama, „	—	6
Mast, „	1	50	Drva trda, klfr. „	9	20
Špeh svež, „	1	30	„ mehka, „	—	6

Zobozdravniški in tehnični ateljé.

Ruvanje zob z kloretilom, dušikovim oxydulom (Lustgas) itd.

Plombe iz zlata, porcelana, in drugih sredstev.

Zlate krone in sponse, **zobovja** iz kavčuka, aluminija in zlata. (2117-1)

Zobozdravnik

Dr. Rado Frlan,
Ljubljana Špitalske ulice št. 7. I. nadstr.

Ordinacija od 9—12. dopoldne in od 1—6. ure popoldne. Za uboge brezplačno ruvanje zob od 8—9. ure zjutraj.

Najnižje cene.

Največji izbor

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphia. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali (1115-21)

Ant. Rebek, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 34.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro
v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Vizitnice in kuverte s firme

priporoča

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preskušena zdravila, redilna in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se debivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, odkoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštnim povzajem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedljive gospodinjke, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja Dr. pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Bolje kot sladna kava. Zavojček (1/4 kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice. Izorno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Odvajajo blato brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Ubranjajoče je to sredstvo zoper bolezni, ki morejo nastati vsled zapehe, napenjanja itd. Škatla 42 h, šest škatlic 2 K 10 h. — Pocukrene kroglice. Škatla 80 h, tri škatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvarljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvarja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K. (24-20)

Drgnilni ali udov evet (Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka.
pripravke za živino.

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljen, kadar krave nočejo žrti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Prašičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolsče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Ta prašičji prašek in kakao sladni čaj dobite tudi v vseh prodajalnicah, ali pa naravnost pri meni po pošti.

Varstvena znamka.

Stanje hranilnih vlog:

15 milijonov kron.

Rezervni zaklad

nad 300.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska na Mestnem trgu

zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 od sto ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. (1850-15)

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice se dobivajo brezplačno.